

FIȘA DISCIPLINEI

(masterat)

1. Date despre program

Instituția de învățământ superior	Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava
Facultatea	Istorie și Geografie
Departamentul	Științe umane și social-politice
Domeniul de studii	Istorie
Ciclul de studii	Masterat
Programul de studii	Istorie: permanente, interferențe și schimbare

2. Date despre disciplină

Denumirea disciplinei	„Problema evreiască” în România: documente și mărturii				
Titularul activităților de curs	Lector univ. dr. Dinu BALAN				
Titularul activităților de seminar	Lector univ. dr. Dinu BALAN				
Anul de studiu	II	Semestrul	3	Tipul de evaluare	E
Regimul disciplinei	Categorია formativă a disciplinei DSI – Discipline de sinteză; DAP – Discipline de aprofundare				DAP
	Categorია de opționalitate a disciplinei: DI - impusă, DO - opțională, DF - facultativă				DI

3. Timpul total estimat (ore alocate activităților didactice)

I.a) Număr de ore, pe săptămână	3	Curs	2	Seminar	1	Laborator		Proiect	
I.b) Totalul de ore (pe semestru) din planul de învățământ	42	Curs	28	Seminar	14	Laborator		Proiect	

II. Distribuția fondului de timp pe semestru	ore
II.a) Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe	40
II.b) Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren	40
II.b) Pregătire seminarii/laboratoare, teme, referate, portofolii și eseuri	50
II.d) Tutoriat	
III. Examinări	3
IV. Alte activități (precizați):	

Total ore studiu individual II (a+b+c+d)	130
Total ore pe semestru (I.b+II+III+IV)	175
Numărul de credite	7

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

Curriculum	•
Competențe	•

5. Condiții (acolo unde este cazul)

Desfășurare a cursului		<ul style="list-style-type: none"> • Sală de curs cu tablă / videoprojector / ecran. • Laptop / calculator; volume de documente editate; mape cu documente de arhivă, extrase din presă, materiale de istorie orală;
Desfășurare aplicații	Seminar	<ul style="list-style-type: none"> • Sală de seminar cu tablă / videoprojector / ecran. • Laptop / calculator; volume de documente editate; mape cu documente de arhivă, extrase din presă, materiale de istorie orală;
	Laborator	•
	Proiect	•

6. Competențe specifice acumulate

Competențe profesionale	<ul style="list-style-type: none"> CP2. Abilitatea de a furniza un cadru informativ și interpretativ bogat și nuanțat în domeniul istoriei naționale și universale, pe baza textelor, a conceptelor, a metodelor și a tehnicilor de lucru deprinse după parcurgerea programului masteral; CP3. Dezvoltarea spiritului critic, eliminarea stereotipiilor și a clișeelelor față de alte persoane, grupuri, colectivități sau popoare și respectarea punctelor de vedere provenite din diferite medii naționale și culturale, europene și non-europene, în urma abordării comparate și integrate a istoriei, a înțelegerii convergențelor și divergențelor, a cunoașterii interferențelor și influențelor exercitate de-a lungul istoriei; CP6. Abilitatea de a utiliza instrumente din alte științe umaniste (de exemplu, critica literară și istoria limbii, istoria artei, arheologie, antropologie, drept, sociologie, filosofie etc.).
Competențe transversale	<ul style="list-style-type: none"> CT1. Îndeplinirea la termen, riguroasă și responsabilă, în condiții de eficiență și eficacitate, a sarcinilor profesionale, cu respectarea principiilor eticii activității științifice, aplicarea riguroasă a regulilor de citare și respingerea plagiatului;

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor specifice acumulate)

Obiectivul general al disciplinei	<ul style="list-style-type: none"> cunoașterea colecțiilor de izvoare și a surselor referitoare la istoria evreilor, ca parte integrantă a istoriei naționale, de la crearea statului român modern până în perioada comunistă;
-----------------------------------	---

8. Conținuturi

Curs	Nr. ore	Metode de predare	Observații
• „Problema evreiască” în România în secolele XIX-XX. Privire generală și considerații metodologice.	4	prelegerea intensificată, conversația euristică, modelarea didactică, dezbateră, învățarea prin descoperire, studiul de caz, asaltul de idei, exercițiul, problematizarea, metodele învățării gândirii critice și prin cooperare	
• Principalele categorii de izvoare referitoare la istoria evreilor din România: epoca modernă și contemporană.	4		
• Constituția din 1866 și apariția „problemei evreiești” în spațiul românesc: analiza unui text juridic fundamental și implicațiile sale istorice.	2		
• Politică și diplomatie: Marile puteri și problema naționalităților în România (1866-1938). Reflectarea în presă	2		
• Congresul de la Berlin și modificarea articolului 7 din Constituție: mărturii documentare	2		
• Situația și percepția israeliților români în societatea românească de la turnura sec. XIX-XX (analiza corespondenței lui Carol I)	2		
• Evreii în Primul Război Mondial: memorialistică, mărturii documentare, presă	2		
• Ideologia naționalistă și „problema evreiască”. Rădăcini intelectuale ale atisemitismului românesc	4		
• Politicile antisemite ale guvernului Goga și ale dictaturii regale	2		
• Guvernarea antonesciană și legislația antievreiască. Selecție și analiză de documente	4		

Bibliografie

***, *Istoria românilor*, vol. VII, tom I, II; vol. VIII, București, Editura Enciclopedică, 2002-2003.
 “Studia et Acta Historiae Iudaeorum Romaniae”, vol. I-XII
 Ancel, Jean, *Preludiu la asasinat. Pogromul de la Iasi, 29 iunie 1941*, Traducere de Carol Bines, Iași, Editura Polirom, 2005.
 Balan, Dinu, *Național, naționalism, xenofobie și antisemitism în societatea românească modernă (1831-1866)*, Iași, Editura Junimea, 2006. [323.1:316.75\(498\)1831/1866](https://doi.org/10.3231.1:316.75(498)1831/1866)
 Besançon, Alain, *Nenorocirea secolului. Despre comunism, nazism și unicitatea “Șoah”-ului*, traducere din franceză de Mona Antohi, București, Editura Humanitas, 1999.
 Comisia Internațională pentru Studierea Holocaustului în România, *Raport final*, Iași, Editura Polirom, 2005

Cristescu, Sorin, *Carol I. Corespondența personală (1878-1912)*, prefață de Ion Bulei, București, Editura Tritonic, 2005 [94\(498\)Carol I\(044.2\)"1878/1912"](#)

Heinen, Armin, *Legiunea „Arhanghelul Mihail”. Mișcare socială și organizație politică: o contribuție la problema fascismului internațional*, traducere: Cornelia și Delia Eșianu, control științific: Florea Ioncioaia, București, Editura Humanitas, 1999. [329.17\(498\)"1918-1938"Legiunea Arhanghelului Mihail](#)

Hitchins, Keith, *România, 1866-1947*, traducere din engleză de George D. Potra și Delia Răzdolescu, București, Editura Humanitas, 1994. [4\(498\)"1866/1947"](#)

Iancu, Carol, *Evreii din România(1866-1919). De la excludere la emancipare*, București, Editura Hasefer, 1996 [23.15\(=411.16\)\(498\)"1866/1919"](#)

Iancu, Carol, *Evreii din România: de la emancipare la marginalizare, 1919-1938*, București, Editura Hasefer, 2000.

Jean Ancel, *Contribuții la istoria României. Problema evreiască 1933-1944*, vol. I-IV, București, Editura Hasefer, 2001-2003 [323.12\(=411.16\)\(498\)"1933/1944"](#)

Livezeanu, Irina, *Cultură și naționalism în România Mare 1918-1930*, București, Editura Humanitas, 1998.

Neumann, Victor, *Istoria evreilor din România. Studii documentare și teoretice*, Timișoara, Editura Amarcord, 1996.

Nolte, Ernst, *Războiul civil european 1917-1945: național-socialism și bolșevism*, cu prefața autorului la ediția în limba română, Cuvânt-înainte: Florin Constantiniu, Traducere: Irina Cristea, București, Editura Runa – Grupul Editorial Corint, 2005.

Oișteanu, Andrei, *Imaginea evreului în cultura română. Studiu de imagologie în context est-central european*, București, Editura Humanitas, 2001 [008\(=411.16\)\(498\)](#)

Rotman, Liviu, *Evreii din România în perioada comunistă. 1944-1965*, Iași, Editura Polirom, 2004.

Schmitt, Oliver Jens, *Corneliu Zelea Codreanu. Ascensiunea și căderea „Căpitanului”*, traducere din germană de Wilhelm Tauwinkl, București, Editura Humanitas, 2017.

Vitcu, Dumitru, *Chestiunea evreiască în relațiile româno-americane timpurii*, în SAHIR, I, 1996.

Vitcu, Dumitru, Ivănescu, Dumitru, Turliuc, Cătălin, *Modernizare și construcție națională în România. Rolul factorului alogen, 1832-1864*, Iași, Editura Junimea, 2002. [94\(498\)](#)

Volovici, Leon, *Ideologia tradiționalistă și „problema românească”. Eșeu despre formele antisemitismului intelectual în România anilor '30*, București, Editura Humanitas, 1995. [329.17\(498\)"19"](#)

Aplicații (Seminar / laborator / proiect)	Nr. ore	Metode de predare	Observații
• Prezentarea tematicii și bibliografiei. Aspecte metodologice.	2	metodele învățării gândirii critice și prin cooperare, comparația, problematizarea, demonstrația, exercițiul, dezbateră, învățarea prin descoperire, studiul de caz, turul galeriei, asaltul de idei, eseul de cinci minute	
• Contribuții privind statutul juridic al evreilor din România (1866-1944): inventar și catalog de acte normative și măsuri administrative antievreiești	2		
• Antisemitismul Ligii Apărării Național-Creștine și al Gărzii de Fier. Presa de extremă dreapta (studiu de caz)	4		
• Situația tragică a evreilor în perioada 1938-1944: de la discriminare la distrugere: lecție la muzeu. Alcătuirea unei expoziții, cu titlul: „ <i>Preludiu la asasinat</i> ”: pogromul de la Iași, în colaborare cu Muzeul Bucovinei din Suceava.	2		
• Deportarea evreilor din Bucovina, Basarabia și Herța în Transnistria: prezentare de filme documentare	2		
• Odiseea evreilor români în perioada postbelică: mărturii orale	2		

Bibliografie

***, *Evreii din România între anii 1940-1944*, vol. I-IV, Editura Hasefer, 1993-1998.

Acte și legiuri privitoare la chestia țărănească, adunate de D. C. Sturdza-Scheianu, I, 2, București, 1907.

Ancel, Jean (ed.), *Documents concerning the Fate of Romanian Jewry during the Holocaust*, 12 vol., Jerusalem, Beate Klarsfeld Foundation, 1986.

Ancel, Jean and Eskenasy, Victor, *Bibliography of the Jews in Romania*, The Goldstein-Goren Centre for the History of the Jews in Romania, Diaspora Research Institute, Tel Aviv University, 1991.

Arhivele Naționale ale României, *Stenogramele ședințelor Consiliului de Miniștri. Guvernarea Ion Antonescu*, vol. I-VII, 1997-2003. [342.51\(498\)"1941/1944"](#)

Arhivele Statului din România, *România. Viața politică în documente 1945*, coordonator: Ioan Scurtu, București, f. ed., 1994

Berindei, Dan (responsabil), Oprescu, Eleonora, Stan, Valeriu, *Documente privind domnia lui Alexandru Ioan Cuza, I* (1859-1861), București, Editura Academiei, 1989. [94\(498.1/3\)"1859/1861"\(093\)](#)

Bujoreanu, Ioan M., *Collecțiune de legiuirile României vechi și noi*, București, 1873.

Callimachi, Scarlat și Cris-Cristian, S., *Călători și scriitori străini despre evreii din Principatele românești*, Iași, 1935.

Comisia Internațională pentru Studierea Holocaustului în România, *Raport final*, Iași, Editura Polirom, 2005

Cristescu, Sorin, *Carol I. Corespondența personală (1878-1912)*, prefață de Ion Bulei, București, Editura Tritonic, 2005 [94\(498\)Carol I\(044.2\)"1878/1912"](#)

Evreii din România în războiul de reîntregire a țării 1916-1919, vol. Alcătuit de Dumitru Hîncu, București, Editura Hasefer, 1996.

Filipovici, Anca, Gidó Attila (editori), *Trecutul prezent. Evreii din România: istorie, memorie, reprezentare*, Cluj-Napoca, Institutul pentru Studierea Problemelor Minorităților Naționale, 2018.

Hartman, Z., *Antisemitism in Romania – The Image of the Jew in the Romanian Society. Bibliography*, Tel Aviv, 1993

Honciuc-Beldiman, Dana, *Statul național legionar. Septembrie 1940 – ianuarie 1941. Cadrul legislativ*, București, Institutul Național pentru Studiul Totalitarismului, 2005.

Iancu, Carol, *Shoah în România : documente diplomatice franceze inedite. Evreii în timpul regimului Antonescu (1940 - 1944)*, traducere de Cosmina Ghebaur, Iași, Editura Polirom, 2001

Iancu, Carol, *Bleichroeder și Crémieux. Lupta pentru emanciparea evreilor din România la Congresul de la Berlin. Corespondență inedită (1878-1880)*, traducere de Oana Cătălina Popescu, București, Editura Hasefer, 2006

Iancu, Carol, *Lupta internațională pentru emanciparea evreilor din România. Documente și mărturii*, vol. I (1913-1919), vol. II (1919-1939), Traducere de Țicu Goldstein, București, Editura Hasefer, 2004.

Izvoare și mărturii referitoare la evreii din România, vol. I (1986), II/1 (1989), II/2 (1990), III/1, III/2 (1999), editate de Federația Comunităților Evreiești din România, București.

Jean Ancel, *Transnistria*, 3 vol., București, Editura Atlas, 1998

Manualul administrativ al Principatului Moldovei, vol. I, Iași, 1855.

Mărturii. "Chestiunea evreiască", antologie de D. Hîncu, București, Editura Hasefer, 1996.

Nastasă, Lucian (editor), *Antisemitismul universitar în România (1919-1939). Mărturii documentare*, Cluj-Napoca, Editura Institutului pentru Studierea Problemelor Minorităților Naționale, Editura Kriterion, 2011.

Platon, Gh., *Pentru o metodologie a analizei "problemei evreiești" în secolul al XIX-lea*, în SAHIR, II, 1997, pp. 28-47

Rotman, Liviu, *Evreii din Romania in perioada comunista. 1944-1965*, Iași, Editura Polirom, 2004.

Stern, Adolphe (Dr.), *Din viața unui evreu român*. 3 vol. Ediție îngrijită, adnotată și postfață de Țicu Goldstein, Editura Hasefer, București, 2001 [23.12\(=411.16\)\(498\)\(093.3\)](#)

Trașcă, Ottmar, Deletant, Denis, *Al Treilea Reich și Holocaustul din România 1940-1944*. Documente din arhivele germane, București, Editura Institutului pentru Studierea Holocaustului din România „Elie Wiesel”, 2007.

Ursuțiu, Claudia, *Senatori și deputați evrei în Parlamentul României (1919-1931). Între reușită și eșec*, Cluj-Napoca, Editura Fundației pentru Studii Europene, 2006.

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

- Programul este autorizat de către Ministerul Educației și Cercetării, iar disciplina asigură competențele și aptitudinile care răspund nevoilor asociațiilor profesionale și angajatorilor publici și privați din domeniu.
- Aptitudinile și competențele pe care conținutul disciplinei le asigură cursanților se regăsesc cuprinse în clasificarea ocupațiilor din România (Nomenclatorul COR).

10. Evaluare

Tip activitate	Criterii de evaluare	Metode de evaluare	Pondere din nota finală
Curs	Cunoașterea și prezentarea principalelor momente ale istoriei evreilor, de la crearea statului român modern până în perioada comunistă, în contextul istoric în care s-au produs și reliefarea interferențelor cu istoria națională; Parcurgerea bibliografiei indicate.	Evaluare orală: bilet cu un număr de 2 subiecte	50%
Seminar	Aplicarea metodelor criticii interne și externe	Referat științific pe o temă	50%

	la studiul izvoarelor istorice edite (texte, mărturii orale etc.) în vederea (re)stabilirii cât mai precise a faptelor istorice; Realizarea unei cercetări originale de dimensiuni medii pe o temă bine delimitată, aducând cel puțin un element nou de cunoaștere la nivelul stabilirii faptelor istorice sau la cel al interpretării acestor fapte	dată; Analiza unui document din culegerile și antologiile recomandate la seminarii.	
Laborator			
Proiect			
Standard minim de performanță			
<ul style="list-style-type: none"> • Cunoașterea principalelor momente din istoria comunităților evreiești din România în epoca modernă și contemporană; • Realizarea unei cercetări originale de dimensiuni medii pe o temă bine delimitată (indicată de profesor); • aplicarea metodelor criticii istorice pentru analiza internă și externă a unui document privitor la istoria evreilor din România (la prima vedere). 			

Data completării	Semnătura titularului de curs	Semnătura titularului de seminar
20.09.2022		
Data avizării în departament	Semnătura directorului de departament	
26.09.2022	Lector univ. dr. Ioana-Andreea COZIANU	

Data aprobării în Consiliul academic	Semnătura decanului
26.09.2022	